

Kommunstyrelsen

Ks § 13

KS 2014/167

Ny finanspolicy för Mariestads kommun

Kommunstyrelsens förslag till beslut i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar förslaget till ny finanspolicy för Mariestads kommun.

Bakgrund

Kommunstyrelsen gav 2014-05-27 kommunchefen i uppdrag att upprätta förslag till ny finanspolicy.

Mariestads kommuns revisorer har granskat kommunens finansförvaltning. Syftet med granskningen var att besvara om styrdokumentet är ändamålsenligt utformade avseende avkastningskrav och riskexponering, om styrdokumentet följs, om den interna kontrollen avseende administration kring medelsförvaltningen är tillräcklig samt om reglerna för koncernkontot följs.

Revisorerna konstaterar att efterlevnaden av finanspolicyn är god men att dokumentet behöver uppdateras och förtydligas. Revisorerna konstaterar att medelsförvaltningen är enkel och försiktig samt att de finansiella riskerna är låga. Detta är i god överensstämmelse med kommunallagens 8 kap, § 2 om att medel ska förvaltas ”på sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses”.

Den interna kontrollen bedöms även som god. Däremot följs inte reglerna för koncernkontot fullt ut vilket kommunstyrelsens arbetsutskott redan har tagit upp med ledningen för Mariehus AB under år 2014. Förslagsvis kan förvaltningen se över dessa regler i samband med framtagandet av den nya finanspolicyn.

Ekonomichefen instämmer i att finanspolicyn behöver uppdateras, att ansvar behöver förtydligas samt att policyn bör uppdateras utifrån det som förändrats inom området samt revisorernas synpunkter.

Arbetsutskottets förslag

Förslaget överensstämmer med kommunstyrelsens beslut.

Behandling på kommunstyrelsen

Ordförande Johan Abrahamsson (M) tar upp arbetsutskottets förslag till beslut och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt förslaget.

Underlag för beslut

Skrivelse upprättad av chefen för sektor ledning/ekonomichef Maria Vaziri samt controller Håcan Lundqvist 2014-12-17, Ny finanspolicy.

Kommunstyrelsen

Ks § 13 (forts.)

Förslag till ny finanspolicy för Mariestads kommun.

Gällande finanspolicy för Mariestads kommun, beslutad av kommunfullmäktige 1999-12-13.

Expedieras till:

Mariestads kommuns revisorer

Chef sektor ledning/Maria Vaziri

Redovisningschef/Lars Bergqvist

Controller/Håcan Lundqvist

Arbetsutskottet

Kommunstyrelsen

Ny finanspolicy.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslaget till ny finanspolicy.

Bakgrund

Kommunstyrelsen gav 2014-05-27 Ks § 128 kommunchefen i uppdrag att upprätta förslag till ny finanspolicy.

Mariestads kommuns revisorer har granskat kommunens finansförvaltning. Syftet med granskningen var att besvara om styrdokumenterna är ändamålsenligt utformade med avseende på avkastningskrav och riskexponering, om styrdokumenterna följs, om den interna kontrollen avseende administration kring medelsförvaltningen är tillräcklig samt om reglerna för koncernkontot följs.

Revisorerna konstaterar att efterlevnaden av finanspolicyn är god men att dokumentet behöver uppdateras och förtydligas. Revisorerna konstaterar att medelsförvaltningen är enkel och försiktig samt att de finansiella riskerna är låga. Detta är i god överensstämmelse med kommunallagens 8 kap, § 2 om att medel ska förvaltas ”på sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses”.

Den interna kontrollen bedöms också som god. Däremot följs inte reglerna för koncernkontot fullt ut vilket kommunstyrelsens arbetsutskott redan har tagit upp med ledningen för Mariehus under 2014. Förslagsvis kan förvaltningen se över dessa regler i samband med framtagandet av den nya finanspolicyn.

Ekonomichefen instämmer i att finanspolicyn behöver uppdateras, att ansvar behöver förtydligas samt att policyn bör uppdateras utifrån det som förändrats inom området samt revisorernas synpunkter.

Underlag för beslut

Ny finanspolicy.

Skrivelse upprättad av sektorchef/ekonomichef Maria Vaziri 2014-03-19,
Remissvar. Revisionsrapport avseende Mariestads kommuns finansförvaltning.

KPMG, Revisionsrapport avseende Mariestads kommuns finansförvaltning,
inklusive missivbrev.

Maria Vaziri
Ekonomichef/
Chef sektor ledning

Håcan Lundqvist
Controller

Expedieras till:
Kommunstyrelsen
Mariestads kommuns revisorer
(Chef sektor ledning/Maria Vaziri)
(Redovisningschef/Lars Bergqvist)
(Controller/Håcan Lundqvist)

MARIESTAD

Finanspolicy

för Mariestads kommun

Antaget av

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Finanspolicyns omfattning och syfte	3
Övergripande mål för den finansiella verksamheten	3
Finansförvaltningens organisation	4
Likviditetsförvaltning	4
Upplåning	5
Leasing	6
Placering	7
Borgen	8
Intern kontroll	8
Rapportering	8

Finanspolicyns omfattning och syfte

Finanspolicyn omfattar den verksamhet som bedrivs inom Mariestads kommun och ska ge vägledning för den finansiella verksamheten inom kommunen. Styrelserna i Mariehus Fastigheter AB och VänerEnergi AB förutsätts fatta beslut om bolagens finanspolicy inom ramen för kommunens övergripande policy. Kommunens finansiella verksamhet omfattar likviditetsförvaltning, upplåning, leasing, placering och borgen. Delegation från kommunfullmäktige framgår av kommunstyrelsens reglemente. Delegation från kommunstyrelsen framgår av kommunstyrelsens delegationsordning. Rätten att företräda kommunen och underteckna handlingar framgår av kommunstyrelsens reglemente och delegationsordning. Finanspolicyn omfattar inte de föreskrifter om medelsförvaltning som enligt kommunallagen 8 kap § 3a avser kommunens eventuellt avsatta medel för pensionsförpliktelser. Kommunen har antaget en speciell placeringspolicy för pensionsmedelsförvaltning.

Övergripande mål för den finansiella verksamheten

De övergripande målen för den finansiella verksamheten är:

- Kommunens och dess bolags finansiella verksamhet ska drivas så att den medverkar till att säkerställa betalningsförmågan på kort och lång sikt.
- Den finansiella verksamheten ska genomföras på ett säkert och effektivt sätt utan spekulativa inslag så att betryggande säkerhet alltid upprätthålls.
- Inom ramen för kommunallagens bestämmelser och med beaktande av de riskbegränsningar som anges i finanspolicyn är målsättningen att uppnå bästa möjliga finansnetto i kommunen och dess bolag.

Finansförvaltningens organisation

Kommunfullmäktige: Beslutar om frågor av principiell beskaffenhet såsom policy och övergripande riktlinjer och reglementen för kommunen. Beslutar om ramar för upp- och utlåning, placeringar, borgen och övriga finansiella mål.

Kommunstyrelsen: Ansvarar för medelsförvaltningen och verkställer kommunfullmäktiges beslut. Inom ramen för delegation beslutar styrelsen om upp- och utlåning, placering av kommunens medel, borgen, externa förvaltningsuppdrag samt förvaltning av andra organisationers medel (t.ex. stiftelser).

Kommunstyrelsens arbetsutskott: Inom ramen för kommunstyrelsens delegation beslutar arbetsutskottet om att teckna bankgiro, plusgiro och bankärenden samt besluta om attest och utanordningsrätt (beordra utbetalning).

Ekonomichefen: Inom ramen för kommunstyrelsens delegation beslutar ekonomichefen om omsättning och lösen av kommunens lån samt upptagande av tillfälliga lån (upp till 3 mån). Ekonomichefen beslutar också om val av derivatinstrument vid upplåning. Ekonomichefen beslutar om placering av likvida medel samt de fall då leasingavtal ska tecknas. Ekonomichefen beslutar om tillfällig utlåning på högst 1 år till kommunens helägda dotterbolag och stiftelser upp till 10 Mkr.

Redovisningschefen: Redovisningschefen ansvarar för det operativa arbetet med den finansiella verksamheten och att den utförs under god kontroll och med säkra rutiner.

Likviditetsförvaltning

Med likvida medel avses kontanta medel, d.v.s. bankkonton samt bank- och plusgiro, placerade medel som kan frigöras inom två bankdagar samt outnyttjade, kontrakterade checkräkningskrediter och lånelöften.

Tillgängliga medel, upptagande av kortfristiga krediter (upp till 1 år) samt avtalade kreditlöften ska hållas på en sådan nivå att tillfredsställande betalningsberedskap upprätthålls.

För att tillfredsställande betalningsberedskap ska uppnås ska likviditetsplanering ske. Likviditetsplaneringen ska ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort och lång sikt. Den ska också vara underlag för beslut om upplåning eller placering av likvida medel. Ekonomichefen ansvarar för att likviditetsplanering sker.

Det ska finnas ett koncernkonto för kommunen och de kommunägda bolagen för placering av likvida medel. Mellan kommunen och de bolag som finns inom koncernkontot ska det finnas skriftliga avtal. Kommunens ekonomichef beslutar om storlek och fördelning av internlimitar för koncernkontot mellan kommunen och bolagen. Om ett enskilt bolag behöver överskrida koncernkontot med mer än vad avtalet medger ska det först säkerställas med kommunens ekonomichef.

Upplåning

Upplåning får genomföras för finansiering av investeringar och för att trygga kommunens kortfristiga betalningsberedskap. Beslut om upptagande av lån fattas inom ramen för kommunfullmäktiges beslut om drift- och investeringsbudget samt antagna finansiella mål. Kommunens upplåning ska ske med beaktande av kommunens likviditetssituation, den egna investeringstakten och penningmarknadsläget. Upplåningen ska ske till lägsta möjliga kostnad, till betryggande säkerhet och utan spekulativa inslag. Lån i utländsk valuta får vanligtvis inte tas upp. Däremot är det tillåtet att ta upp eventuellt billigare lån i utländsk valuta som kurssäkrats med derivat.

Upplåning får ske genom:

- Kommunens hel- eller delägda bolag.
- Kommuninvest i Sverige AB.
- Svensk bank eller svenskt kreditmarknadsbolag.
- Utländsk bank om upplåning sker med tillämpning av svensk lag och svensk lånedokumentation.

Derivatinstrument får endast användas under förutsättning att det finns en underliggande position som ska räntesäkras t.ex. ett underliggande lån. För att hantera ränterisker är följande derivat tillåtna: ränteswap, ränteoption och räntetermin. Kommunstyrelsen ska godkänna de motparter som avtal om derivatinstrument får slutas med. Andra former av upplåning prövas av kommunstyrelsen innan användning. Genom att sprida kreditförfallen i låneportföljen jämnt över tiden minimeras refinansieringsrisken (risken att upplåning inte kan ske eller endast kan ske med väsentligt ökade kostnader). Kreditförfallen bör spridas jämnt över tid med maximalt 40 procents kreditförfall per år. Andelen kreditförfall får variera inom nedan angivna låneintervall beroende på ränteläget. Avvikelse från dessa ska rapporteras till kommunstyrelsen.

Tid till förfall	Kreditförfall (%)	
	Min	Max
Upp till 1 år	0	40
1 - 2 år	0	40
2 - 3 år	0	40
3 - 4 år	0	40
4 - 5 år	0	40
5 - 6 år	0	40
6 - 7 år	0	40
7 - 8 år	0	40
8 - 9 år	0	40
9-10 år	0	40

Räntebindningstiden för varje enskilt lån bör inte överstiga 10 år.

Leasing

Leasingfinansiering betraktas som upplåning och ingår i det rambeslut om upplåning som fattas av kommunfullmäktige. Ekonomichefen beslutar inom ramen för upplåning om leasingfinansiering. Redovisningschefen ansvarar för kontroll och godkännande av finansieringen för alla leasingavtal. Leasingfinansiering kan användas om den totala leasingavgiften är lägre än kostnaden för traditionell finansiering eller om det ur t.ex. servicesynpunkt kan anses fördelaktigt trots en högre kostnad.

Placering

Huvudregeln är att placeringsverksamhet inte ska förekomma inom kommunkoncernen. Istället ska ett likviditetsöverskott användas för att minska den externa upplåningen. Normala likviditetsöverskott för kommunen eller bolag ska i första hand placeras inom koncernkontot. Större likviditetsöverskott ska i första hand regleras mot extern upplåning och i andra hand ska placering ske inom kommunkoncernen. Om kommunkoncernen totalt har ett tillfälligt likviditetsöverskott ska det placeras som bankinlåning i svensk bank, räntebärande värdepapper utställda eller garanterade av svenska staten, svensk kommun eller landsting, svensk bank eller kreditmarknadsbolag. Placering i utländsk valuta är inte tillåtet. Förvärv och avyttring av värdepapper får ske genom svenska banker, genom Kommuninvest i Sverige AB och genom fondkommissionärer som är godkända av Finansinspektionen.

Placering av kommunens likvida medel får ske enligt följande:

- Räntebärande värdepapper utställda eller garanterade av svenska staten, svensk kommun eller landsting. Maximal löptid 1 år. Maximal andel 100 %.
- Räntebärande värdepapper utställda av svenska banker och kreditmarknadsbolag, godkända av kommunstyrelsen. Maximal löptid 10 år. Maximal andel 50 %.
- På bankkonto i svensk bank, godkänd av kommunstyrelsen. Obegränsad löptid och andel.
- Utlåning till av kommunen helägda företag. Obegränsad löptid till marknadsmässiga villkor.

Utlåning från kommunen till bolag inom eller låntagare utanför kommunkoncernen får endast ske efter särskilt beslut i kommunfullmäktige.

Vid placeringar ska etiska och miljömässiga hänsyn tas. Av etiska skäl ska placeringar undvikas i företag som har sin huvudsakliga verksamhet, produktion eller försäljning inom t.ex. krigsmateriel samt tobaks- och alkoholvaror. Vidare ska placeringar inte göras i företag som tillåter barnarbete i arbetsstyrkan och inte följer internationella lagar och diskriminerar individer p.g.a. kön, ras eller religion. Kontroll av detta ska ske utifrån en rimlig arbetsinsats.

Borgen

Kommunfullmäktige har antagit regler kring borgen. Reglerna anger att det är kommunfullmäktige som beslutar om borgen. Kommunstyrelsen har rätt att besluta om borgen för stöd till bostadsförsörjningen samt besluta om ändrade villkor för tecknade borgensåtaganden. Borgen kan endast lämnas för lån som tecknas av kommunens hel- eller delägda bolag samt kommunalförbund som kommunen är medlem i. Vid borgen för delägda bolag och kommunalförbund får kommunens borgenåtagande inte vara större än kommunens andel i företaget respektive i kommunalförbundet. Borgen kan också lämnas för lån som tecknats av ideella föreningar och andra sammanslutningar som enligt kommunfullmäktiges bedömning kan likställas med ideell förening.

Intern kontroll

Enligt kommunens reglemente för intern kontroll är det nämnderna som har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen. Ansvaret för den finansiella verksamhetens interna kontroll har kommunstyrelsen. Det operativa arbetet med den finansiella verksamheten ska utföras av redovisningsenheten med hjälp av god kontroll och säkra rutiner. Om det skulle uppstå misstanke om oegentligheter i finansverksamheten ska rapportering omedelbart ske till kommunstyrelsens ordförande och kommunens revisorer.

Rapportering

Ekonomichefen rapporterar fattade beslut enligt denna policy till kommunstyrelsen i samband med delårs- och årsbokslut. Rapporten ska också innehålla låne- och placeringsportföljens storlek och sammansättning samt likviditetssituationen. Årligen, i samband med redovisning av årsbokslutet, ska en uppföljning av de åtgärder som vidtagits inom ramen för finanspolicyn lämnas till kommunfullmäktige.

Maria Vaziri

Lars Bergqvist

Sektorchef/Ekonomichef

Redovisningschef

.....

.....

Håcan Lundqvist

Controller

.....

Finanspolicy för Mariestads kommun

(Antagen av kommunfullmäktige den 13 december 1999, § 139.)

Mål och riktlinjer

Enligt kommunallagen 8 kap. 1 § skall målet för den ekonomiska förvaltningen vara att "ha en god ekonomisk hushållning" i verksamheten.

Beträffande medelsförvaltningen sägs i 2 § att kommunen "skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses". I 3 § sägs att "fullmäktige skall meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen".

Från år 2000 skall också tillämpas 3 a §, som säger att "fullmäktige skall meddela särskilda föreskrifter för förvaltningen av medel avsatta för pensionsförpliktelser". Kommunens regler för förvaltning av pensionsmedel anges i särskilt dokument.

Syftet med kommunens riktlinjer är att ge vägledning för den finansiella verksamheten inom kommunen. Reglerna om koncernkonto gäller även de kommunägda bolagen. Policyn skall löpande uppdateras med hänsyn till förhållanden inom kommunen samt till utvecklingen på de finansiella marknaderna.

Målet för den finansiella verksamheten skall vara att

- minimera de finansiella riskerna
- ha sådana rutiner som säkerställer god kontroll, uppföljning, utvärdering och rapportering
- uppnå bästa möjliga finansnetto inom fastställda regler.

Handel med instrument (derivat) medges inte. Derivat får bara användas för att begränsa ränterisker (option, termin, swap, räntetak).

Likviditetsförvaltning

Finansförvaltningen skall hantera kommunens finansiella flöden i syfte att uppnå samordningsfördelar och bästa möjliga villkor på finansiella tjänster. Det skall finnas ett koncernkonto för kommunen och de kommunägda bolagen för placering av likvida medel.

Verkställigheten skötes av kommunens chefsekonom. Chefsekonomerna och bolagens ekonomiansvariga skall gemensamt dra upp riktlinjer för koncernkontot och upphandling av banktjänster.

Koncernkonto

För likvida medel användes ett s.k. koncernkonto i bank. Ev. överskott inom koncernkontot fördelas enligt beslut av kommunstyrelsen. Mellan kommunen och de bolag som finnas inom koncernkontot skall finnas skriftliga avtal. Beslut om internlimitar fattas av chefsekonomerna.

Placering

En ettårig likviditetsplan skall upprättas. En tremånaders likviditetsplan skall upprättas rullande. Handlingsfriheten skall tillgodoses genom egen likviditet eller avtal om kreditlöften.

Likvida medel skall placeras så att högsta möjliga avkastning uppnås samtidigt som säkerheten inte åsidosätts och likviditeten (tillgängligheten) bibehålles.

För andra placeringar än på bankräkning medges endast placering i instrument som är utgivna av förstklassiga låntagare. Följande placeringsinstrument är från säkerhetssynpunkt att jämföra med bankräkning:

Statsskuldväxlar, statsobligationer	Löptid längst ingen tidsgräns
Företagscertifikat tillhörande ratingkategori K1.	1 år
Kommuncertifikat	2 år

Löptiden för placeringarna bör anpassas till likviditetsprognoser, kortfristiga lånemöjligheter samt möjligheten att snabbt avveckla placeringarna på marknaden.

Upplåning

Kommunen skall enligt antagna finansiella mål lånefinansiera endast till stora investeringar inom va-renhållning samt till stora investeringar inom kommunens infrastruktur.

Beslut om upptagande av lån fattas inom ramen för kommunfullmäktiges beslut om budget. Tidpunkten och olika villkor fastställs med hänsyn till läget på kreditmarknaden. Upplåning i utländsk valuta skall inte ske.

Vid upplåning skall anbud begäras in från olika långivare. Tillåtna långivare är banker, hypoteksinstitut och försäkringsbolag.

Om leasing övervägs skall även här anbud begäras in med uppgift om totalkostnad uttryckt i effektiv årsränta.

Vid utlåning bör räntan baseras på marknadsräntan, dvs. vad kommunen själv får betala för sin egen upplåning. Marknadsräntan bör även ligga till grund vid beräkning av hyra för lokaler etc.

Betalningsflöden och saldohantering

Rutinerna skall vara så utformade att man får in sina utestående fordringar så snabbt som möjligt och att utbetalningarna göres på rätt dag. Principen skall vara att betalning skall ske i nära anslutning till tjänstens utförande.

Debitering av avgifter skall i möjligaste mån ske månadsvis så att sista förbrukningsdag och förfallodag sammanfaller. För hyror och arrenden erlägges betalning i förskott. Ansvaret för att kommunens intäkter debiteras (räkning skickas, bidrag sökes osv.) åvilar varje förvaltning.

För leverantörsfakturor skall betalningsvillkoret vara 30 dagar från fakturans ankomstdatum. Faktureringsavgift eller liknande avgifter skall inte accepteras.

I möjligaste mån skall en faktura per månad från leverantör eftersträvas i stället för vid varje leverans.

Inköpskort.

Rutinerna skall vara så utformade att alla inflytande medel genast används för utbetalningar eller så snabbt som möjligt sätts in på räntebärande konton.

Kontantkassorna skall vara så få som möjligt, men en avvägning skall ske mot fördelen att betala beloppsmässigt små räkningar kontant.

Sättet att få in betalningarna respektive göra utbetalningar skall vara utformade så att antalet räntelösa dagar minimeras.

Bankrelationer

Upphandling skall ske för antagande av bank för placering av rörelsemedel och vissa banktjänster, varvid skall fastställas villkor för avgifter och ränteberäkning vid inlåning till bank. Dessa avtal skall vara tidsbegränsade.

Rapportering

Kommunstyrelsen utfärdar regler för rapportering om den finansiella verksamheten i kommunen. Rapporten skall innehålla uppgifter om:

- bedömning av det allmänna ekonomiska läget,
 - kommunens likvida ställning,
 - riskexponering med avseende på ränterisker, kreditrisker och likviditetsrisker,
 - förändring i tillgångarnas och skuldernas sammansättning. Förklara.
- Rapporteringarna skall ske vid budgetuppföljningar samt vid budget och bokslut.

Intern kontroll och revision

Det viktigt att det upprätthålles en god intern kontroll och att revision göres utifrån antagen finanspolicy.